

РЕШЕНИЕ

№ 1115

гр. София, 01.03.2012 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, I отделение 15 състав, в публично заседание на 02.02.2012 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Полина Якимова

при участието на секретаря Ина Андонова и при участието на прокурора Георгиев, като разгледа дело номер **4571** по описа за **2009** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

С депозирана в АССГ на 30.06.2009 г. искова молба В. С. Х. предявява срещу Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и Министерството на околната среда и водите обективно съединени искове, за присъждане, при условията на солидарност, на обезщетение за имуществени вреди в размер на 1 974 000 лв, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

Ищцата твърди, че е притежавала 593 458 бр акции с номинална стойност 1 лв, представляващи 58,71% от капитала на [фирма], останалата част от капитала на което - 417 378 бр акции или 41,29% от същия били притежание на държавата, чиито права се упражнявали от министъра на икономиката и енергетиката. Дружеството е създадено със заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността във връзка с възстановената собственост на ищцата върху национализираното през 1948 г. предприятие [фирма]. С оглед предоставянето на акции от капитала на същото, чието наименование към цитираната дата е [фирма], в рамките на министерството е проведена процедура по оценка и определяне начална пазарна цена на една акция съобразно Наредба за оценка на обектите, подлежащи на приватизация, приета с ПМС № 115/ 98г. Х. твърди, че не е била запозната с оценката, нито с предшестващия доклад до министъра с предложение за начална цена на една акция, а същите, в нарушение на Наредбата за условията и реда за предоставяне на информация при продажба по ЗППДОБП, приета с ПМС № 10/ 1993 г., били укривани. Жалбата на ищцата срещу заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността е оставена без

разглеждане с влязло в сила определение на ВАС с аргумент, че същата не представлява индивидуален административен акт. С противоположен довод – че тя е именно такъв, за недопустим е приет установителният иск за незаконосъобразност на заповедта.

С доклада и оценката В. Х. се запознала по реда на ЗДОИ едва на 01.07.2004 г., установявайки, че оценката е значително завишена, което има за последица придобиване на по – малък брой акции срещу направения апорт на недвижимости и съдебно признати вземания срещу дружеството.

Конкретизирани с молба от 22.07.2009 г., незаконосъобразните актове и бездействия на двамата ответници, се изразяват в следното:

По отношение на ответника МИЕТ: Според ищцата в рамките на първия ответник е 1. извършена приватизационна оценка на приватизиращото се [фирма], без доклад за екологичното му състояние и оценка на миналите щети. Това е станало в деня на приемане на приватизационната оценка – на 01.07.1999 г. 2. Незаконосъобразен отказ на министъра на промишлеността да предостави на ищцата достъп до приватизационната оценка; 3. бездействия на същия административен орган и на министъра на околната среда и водите да извърши ОВОС на предприятието в експлоатация в разрез с чл. 20, ал. 3 от ЗООС с начална дата влизане в сила на отменения понастоящем нормативен акт, а краят му е 13.10.1999 г.; неосказване на съдействие от министъра да бъдат разрешени екологичните проблеми на [фирма] с начален момент създаване на смесеното дружество до 20.03.2007 г. – датата, на която ищцата се разпоредила с акциите си. По отношение на втория ответник се поддържа, че не е упражнил правомощието си да предприеме оценка върху въздействието на околната среда на обект в експлоатация по чл. 20, ал. 4 от ЗООС /отм./ и спиране на дейността на предприятие, необорудвано с нужните пречиствателни и защитни съоръжения /по чл. 23в от цит. отменен нормативен акт/ – началото на бездействието му е датата на влизане в сила на чл. 23в от закона на 14.12.1992 г. до датата на издаване на решение за ОВОС № 31 9/ 2001 г. – 22.05.2001 г. Цитираните задължения на министъра на околната среда и водите произтичат от съществуването на хвостохранилище с площ 18 дка и производствена сграда, строена с азбестосъдържащи материали. Бездействал както министърът на околната среда и водите, така и РИОСВ, причинило неизготвяне на доклад за екологичното състояние на предприятието, от където произтекло формирането на нереалистично завишена оценка на акциите на дружеството, в която не били взети предвид необходимите за почистване на терена средства. Бездействие на втория ответник е и неупражняване на правомощието по чл. 28, ал. 2 от ЗООС да бъде спряно изпълнението на актове на министерства, които противоречат на разпоредбите на ЗООС /отм./, което продължава от момента на откриване на процедурата за приватизация на [фирма] на 27.05.1998 г. до 13.10.1999г. На трето място се поддържа, че вторият ответник е бездействал при наличие на законово задължение да действа за извършване на оценка на минали щети по смисъла на § 9 от ПЗР на ЗООС, продължаващо от датата на влизане в сила на цитираната правна норма до 13.10.1999 г.; изричен отказ за извършване на такава оценка, обективизиран в решение № 31 9/ 2001 г., който е отменен с решение на ВАС, постановено по адм. дело № 2285/ 2005 г. Незаконосъобразен е и отказът на втория ответник да изпълни влязлото в сила решение. Според ищцата поведението на министъра на околната среда и водите е

пример за нееднакво прилагане на закона - ако органът бе спрял дейността на [фирма] през 1998 година, както е сторил това през 2001г., приватизацията на това дружество щеше да е недопустима, а ищцата щяла да формира и реализира намеренията си по друг начин.

След извършването на непаричната вноска по реда на чл. 72 от ТЗ капиталът на [фирма] е увеличен от 462 618 лв на 1 010 836 лв чрез издаване на нови 548 218 бр акции с номинална стойност 1 лв всяка. Получените от В. Х. акции били определени на база 3,10 лв цена за една акция въз основа на оценката и доклада на ведомствената комисия, утвърдени от министъра на промишлеността.

Успоредно със създаването на цитираното по – горе дружество, със заповед № РД 24 788/ 27.08.1999 г. на министъра на промишлеността по реда на чл. 18 от ЗППДОБП /отм./ ищцата е обезщетена с 42 240 бр акции, или 4 % от капитала му срещу реституиран терен от 36 000 кв. метра по заповед № РД 57 168/ 28.01.1994г. на кмета на [населено място]. Допълнителните акции са й прехвърлени със споразумение от 21.12.1999 г., определянето на броя им станало на база същата пазарна цена от 3,10 лв за една акция. След като се запознала внимателно с приватизационната оценка и мотивирания доклад ищцата, придобила по силата на двете заповеди на министъра на промишлеността 58,71 % от капитала на дружеството, констатирала че:

1. При създаването на дружеството неоснователно е завишен размерът на земята, с който държавата участва в него. Така с решение 54, т. 55 по протокол № 32/ 10.12.2001 г. на Столичния общински съвет е одобрен частичен кадастрален, застроителен и регулационен план на кв. 91, 91а и 91б на В., с който теренът на дружеството е включен с площ от 193 991 кв. метра. Размерът на възстановената земя на Х., с която тя участва в дружеството, е 131 767 кв. метра. При това положение размерът на държавния дял от земята би трябвало да е 57 000 кв. метра, вместо което при оценката същият е даден в размер на 81 090 кв. метра, която площ според ищцата е произволно определена. По този начин стойностно държавното дялово участие чрез земята е завишено общо с 132 000 лв, колкото е стойността по доклада на експертната комисия за липсващите 24 000 кв. метра;

2. При оценката на земята като част от дълготрайните материални активи на дружеството не е отчетено сериозното екологично замърсяване на терена на предприятието, върху 18 декара от който /площ, включена в държавното участие в капитала му/, се намирало хвостохранилище. Поради липса на доклад за отчитане въздействието върху околната среда от 1999 г. оценителите не са взели предвид сумите, необходими за ликвидиране на хвостохранилището, възлизащи на 639 190 лв. Това довело до неоснователно завишаване на държавния дял в капитала на дружеството. С писмо 26 Н 116/ 18.05.1999 г. на заместник министър Е. Г. върнала изготвената оценка преработване й с цел включване на необходимите инвестиции за възстановяване на околната среда. Разпореждането било изпълнено от експертната комисия формално, като в резултат на разговор с представител на Н. е калкулирано почистване на хвостохранилището за 810 лв.

3. Съзнателно не било отчетено наличието на свлачище, активирано от хвостохранилището, непосредствено застрашаващо сградата на завода за фоторезисти и особено чисти вещества. От страна на втория ответник било отправено предписание за

изграждане на подпорна стена, а от писмо № 26 00 4292/ 21.02.2001 г. било видно, че е изготвен доклад за инженерно – геоложко проучване на площадката на предприятието, за което са необходими 411 000 лв, тъй като се касаело за налично свлачище, което е последица от минала дейност на предприятието и задължително е следвало да се отчете в доклада на експертната комисия от 1999 г.

4. При оценката на имуществото на [фирма] в активите му незаконосъобразно били включени сгради, описани в исковата молба, които попадат в реституирани терени;

5. Необосновано били заложили прогнозни печалби на дружеството за следващите 5 години при положение, че производството на продукта „Б.“ било спряно поради спор за търговска марка; същото се отнася и до прогнозните печалби от бъдещо производство на реактиви и химикали при положение, че наличната пречиствателна станция била напълно амортизирана. При тези данни с годишна прогнозируема печалба от 126 000 лв е допуснато увеличение на оценката на предприятието;

6. Завишението на оценката на дружеството било последица и от погрешния извод на оценителите, че предприятието би било във възможност да изплаща текущите си задължения и да посрещне разходите за рекултивация на замърсеното с кадмий и други тежки метали хвостохранилище, като предвидените за това суми са в размер на 810 000 лв по изказа на заместник министър Н. в писмо № 26 X 11/ 09.04.2003 г. Цифрата касае оценка, извършена преди деноминацията на лева, далеч под нуждите за извършване на рекултивация, но според ищцата меродавна е съществуването на необходимост от такава; 7. От министъра на промишлеността не била поискана оценка на въздействието върху околната среда и такава на щетите от минали замърсявания, които са задължителни при изготвянето на приватизационната оценка на дружеството. Твърди се в исковата молба, че по искане на ръководството му в рамките на МОСВ била започната процедура по ОВОС, която не била приключена към момента на изготвяне на оценката. Към м. април 1999 г. и към датата на издаване на заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. е в сила § 9 от ПЗР на ЗООС /отм./. Приета била и Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата за екологични щети, причинени от минали действия и бездействия при приватизация /ДВ бр. 97/ 1999 г./ Извършването на доклад за ОВОС било указано на ръководството на предприятието от РИОСВ С. през 1998 г. С писмо от 15.10.1999 г. заместник министър на промишлеността указал и извършването на оценка на минали екологични щети. Според доклада за ОВОС, изготвен през 2000г. за отстраняването на минали екологични замърсявания е необходима сумата 1 917 000 лв. С решение № 31-9/ 2001 г. от страна на втория ответник е възложено инвестициите за това почистване да се поемат от [фирма]. Със същия акт министърът на околната среда и водите отказал извършването на оценка на екологичните щети, причинени от минали действия и бездействия на предприятието. След отмяната му с влязлото в сила на 12.07.2006 г. решение на ВАС по адм. дело № 2285/2005 г. министърът отказал да се извърши оценка на цялата територия на предприятието, а не само на реституираната част, защото замърсяването на частта, с която държавата е влязла в дружеството, било спряно. Позицията на органа, че оценка на минали щети следва да се извърши само на основание реституцията, но не и досежно приватизацията, била потвърдена в писмо № 26 00 3562/ 05.12.2006 г. на заместник министър Ч. Георгиев. Забраната за производство, наложена с решение № 31 - 9/ 2001 г. на министъра на околната среда и водите и бездействието му да изпълни

задълженията по § 9 от ПЗР на цитираната по – горе наредба довели до спиране на производствената дейност на предприятието, тъй като липсвали средства за финансиране на работите по отстраняване на екологичните замърсявания. Дейността на [фирма] попада в т. 15 на приложение към чл. 20, ал. 1, т. 1 от ЗООС /отм./ - списък на дейности и проекти, за които оценката на околната среда е задължителна. Министърът на околната среда и водите според ищцата не е изпълнил и задължението си по чл. 28, ал. 1 от ЗООС /отм./ преди приватизацията, когато държавата е била едноличен собственик на капитала на дружеството. Поради незаконния отказ на органа, обективиран в решение № 31-9/ 2001 г. и бездействието да бъде изпълнено решението на ВАС от 12.07.2006 г. по адм. дело № 2285/ 2005 г. предприятието не получило средства за отстраняване на миналите екологични щети стойност според доклада за ОВОС 1 913 000 лв – сума, явяваща се вреда за предприятието;

Изложено е в исковата молба, че при извършването на оценката т. нар. „червен завод” е третиран като единствена сграда, която може да се използва за производство без оглед на факта, че е изградена от азбест, поради което подлежи на премахване, възлизащо на 305 000 лв. Не били отчетени и съществуващите задължения към НОИ, към работници, трети лица и други публични задължения, възлизащи на 286 000 лв.

Описаните незаконосъобразни действия и бездействия на администрацията Х. узнала на 01.07.2004 г., когато с нарочен протокол по реда на ЗДОИ са й предоставени копия от писма, протоколи, становища, молби, доклад за правен анализ на предприятието; пазарна оценка на [фирма] от 10.06.1999 г.

През м. ноември 2006 г. ищцата предложила на първия ответник да бъде извършено обособяване на земята като единствен актив, притежаван от дружеството, след което да се продаде; междувременно дружеството изпаднало в неплатежоспособност и се наложило В. Х. да продаде акциите си.

В резултат на всичко това са й причинени имуществени вреди, представляващи получено в по – малко обезщетение срещу действително внесено от Х. в [фирма] имущество – апорт на недвижими имоти и съдебно признати вземания и допълнително внесен терен с площ 36 000 кв. метра на стойност 1 839 626 лв съобразно оценка по чл. 72 от ТЗ и по допълнително споразумение. Съгласно оценителен доклад приватизационната оценка на [фирма] възлиза на 1 443 000 лв. След като от нея се приспадат несъществуващите активи и пасивите в размер на 1 974 000 лв, приватизационната оценка на предприятието би следвало да е с 531 000 лв по – малко, което заедно с дължимите от дружеството на ищцата 550 000 лв, то същата би била минус 1 081 000 лв. Прибавяйки задълженията за почистване на екологичните щети в размер на 1 917 000 лв, пасивите на [фирма] възлизат на 2 998 000 лв. По този начин апортната вноска на Х. е напълно обезценена. Неравностойното обезщетение с акции с нереална оценка на активите на дружеството и прогнозите за бъдещата му дейност без коректно отчитане на данните за технологичното, правно, екологично и финансово – икономическо състояние по вина на ангажираната с оценката администрация ищцата оценява на 1 974 000 лв.

В съдебно заседание процесуалните представители на ищцата поддържат исковете. В подкрепа на доводите си за тяхната основателност депозират подробни писмени бележки.

В отговора на исковата молба от страна на министерството на икономиката, енергетиката и туризма е заявено възражение за недопустимост на исковете, тъй като липсва отменен административен акт по смисъла на чл.204, ал. 1 от АПК; поддържа се, че по искането за частична отмяна на заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. са налице влезли в сила съдебни актове по адм. дела № 9126/ 2001г. и адм. дело № 10 252/ 2002 г. на ВАС. Процесуалният представител на първия ответник настоява, че в конкретния случай приватизационна процедура не е извършвана, а на основание § 10 от ПЗР на ЗППДОБП Агенцията за приватизация е дала съгласие да бъде увеличен капиталът на [фирма], след което министърът на промишлеността като едноличен собственик на капитала в дружеството е взел решение за увеличаването му по чл. 195 от ТЗ, в която хипотеза министърът не дължи на приобретателя на акциите каквато и да било информация за начина, по който е формирана цената на акциите от новата емисия. Оспорено е твърдението на В. Х., че не е била запозната със състоянието на дружеството, тъй като през 1998 г. тя лично е внесла в Министерство на промишлеността изготвения от името на [фирма] правен анализ, член на съвета на директорите на което е станала от средата на 1999 г. Доколкото процедурата не е осъществена по реда на ЗППДОБП и нормативните актове по приложението му се оспорват твърденията, че 1. министърът не е възложил оценката - тя е възложена от дружеството и от него е изпратена на министерството /свидетелски показания на Д. Б. в с.з. 23.03.2007 г. по гр. дело № 1523/ 2006 г. по описа на Софийски апелативен съд, стр. 5/. 2. Ведомствената комисия не е изготвила мотивиран доклад до министъра, поради което Х. не е могла да се запознае с него през 2004 г., /твърдения на стр. 3 от искова молба/, тъй като тази комисия не е създадена съобразно Наредбата за оценка на обектите, подлежащи на приватизация, а е вътрешна комисия, изпълнявала процедури по Наредба на министерството на промишлеността за дейностите и процедурата при образуване, преобразуване и прекратяване на смесени търговски дружества и упражняване правата на собственост на държавата в тях – касае се за експертна комисия по създаване на смесени дружества. Тази комисия не е правила предложение до министъра за цената на една акция. Съгласно т. 2.8.3, ал. 2 от Раздел II от тази Наредба, на страните, участващи при създаване на смесеното дружество, се съобщава цената на една акция, а не изготвената оценка. Изложено е, че заповедта на министъра не е индивидуален административен акт, тъй като той се произнася в качеството си на общо събрание на дружеството /арг. чл. 147, ал. 2, чл. 262а от ТЗ/, а не в качеството си на административен орган. Оценката има препоръчителен характер по отношение на министъра, който е в правото си да определи цената на една акция. От своя страна ищцата разполага с възможност да приеме тази цена или да откаже участие при придобиване на акции от новата емисия.

През 1999 г. В. Х. придобива 548 218 бр акции от увеличението на капитала срещу апорт на терен и съдебно признати вземания от дружеството на обща стойност 1 699 475,80 лв /по 3,10 лв/. През същата година, по реда на реституцията, придобива още 45 240 акции, които не са оценени по 3,10 лв, както твърди ищцата, а за тях е извършена отделна оценка по правилата на

реституцията, която Х. изрично приела. Ответникът се позовава на невъзможност ищцата да бъде обезщетена два пъти за един имот – чрез придобиване на реална собственост върху терена и втори път, без да го апортира, да придобие акции за него. В резултат от двете процедури общият размер на притежаваните акции в 593 458 лв. През 2007 година тези акции, предварително прехвърлени в ЕООД на ищцата, са продадени за 3 375 000 евро.

По отделните фактически основания, описани в исковата молба, са инвокирани следните възражения:

1. Невярно е твърдението за апорт в дружеството на земя от 131 767 кв. метра. Вторият имот с площ 45 794 кв. метра, от които 36 767 кв. метра на територията на дружеството, който е възстановен със заповед на кмета на СГО, не е апортиран и оценяван като апортна вноска, тъй като върху него след национализацията е изграден нов завод. За целия реституиран терен ищцата е подала през 1998 г. заявление в Министерството на промишлеността с вх. № 94 В 183/ 13.07.1998 г. с искане да бъде обезщетена с акции от дружеството. Със заповед № РД 24 788/ 27.08.1999 г. и споразумение за прехвърляне на акции тя е обезщетена с 45 240 акции извън придобитите в хода на увеличението на капитала Със същата заповед за терена, намиращ се извън територията на дружеството, тя е обезщетена с компенсаторни записи.

2. Не се доказва съществуване на свлачище през 1999 г., данните за това са налични в писмо на МОСВ от 2001 година. Освен това средствата за укрепване на терена, описани в исковата молба, следва да се осигурят от дружеството, а не от ищцата в лично качество

3. При реституцията, извършена от кмета на Столична община през 1992 г., на Х. са възстановени два терена, за които са издадени нотариални актове. Първият от тях е с площ 95 декара без застроените сгради след 1948 г.; във втория нот. акт е записано празно място от 45 794 кв. метра, от които 36 767 в границите на дружеството.

4. През 1999 г. дружеството е произвеждало и продавало сироп за кашлица „Б.“, както и тръбички „А.“, поради което оценителският екип не е разполагал с данни, че тези производства ще бъдат преустановени. По отношение лекарственото средство договорът не е бил подновен през 2000 г., а търговската марка за тръбичките важала до 2007 г.

5. Към момента на изготвяне на приватизационната оценка не е извършен ОВОС; доклад с този предмет е изготвен през 2000 – 2001 г., но задължението за това е в тежест на дружеството. С решение № 78/ 12.07.2006 г. ВАС е отменил отказа на МОСВ да приеме доклада за ОВОС и то не е изпълнено.

6. Забраната за използване на азбест в строителството датирала от 2000/ 2001 г.

7. Невярно било твърдението, че при извършване на оценката не са взети предвид задълженията на дружеството към персонала и към ищцата. Оценката е извършена по метода „Дисконтиране на чистите парични потоци“ и са

изследвани финансовите резултати заложили в одитираните финансови отчети за последните три години преди увеличението на капитала, като са отчетени всички включени в балансите за трите години задължения. Претенцията на Х. за задължения на дружеството към нея произтича от описаните в заповедта съдебно присъдени вземания – наем на втория терен, който не е възстановен и за който ищцата е обезщетена с акции, в размер на 546 947 лв. Тези вземания са обект на апорт и след увеличението на капитала е следвало да бъдат заличени от баланса, тъй като на практика те са капитализирани и срещу тях са издадени акции, т.е. увеличен е основният, съдебно регистриран капитал.

По тези съображения първият ответник инвокира възражение за недопустимост на иска. При условията на евентуалност, да бъде отхвърлен като неоснователен. Разноски не се претендират.

Ответникът Министерство на околната среда и водите, чрез представител по пълномощие, не се ползва от възможността да депозира отговор по исковата молба, но в съдебно заседание изразява становище за нейната неоснователност първо, поради изтичане на давностен срок по отношение на настъпилите през 1999 г. вредоносни действия и второ, тъй като съгласно § 9 от ПЗР на Закона за опазване на околната среда /отм./ при приватизация отговорността за нанесените щети от минали действия носят съответните приватизирани дружества или собственици на обособени части и възстановяването на околната среда е за тяхна сметка, а ищцата е собственик по силата на реституция.

В писмено становище по съществуващото на спора процесуален представител на втория ответник сочи, че ако са налице незаконосъобразни действия на органи, принадлежащи към структурата на двете министерства, вредите от тях не са настъпили в патримониума на ищцата, а на дружеството. В този смисъл тя не е носител на материално право, чието удовлетворяване претендира, нито е процесуален субституент на такъв субект. В лично качество Х. не е била страна по адм. дело № 2285/ 2005 г., нито понастоящем е акционер или участник в орган на едноименното акционерно дружество с праводател „Н.” Е/АД. Част от становището по допустимостта на иска е и възражението за изтекла погасителна давност, доколкото бездействието на министъра на околната среда и водите е от 1999 г.

Оспорва се твърдението, че в периода 1998 г. - 1999 г. министърът на околната среда и водите бездейства, тъй като в цитирания период експерти от РИОСВ са извършвали периодични проверки и са указвали извършване на ОВОС - протокол за проверка от 17.06.1997 г.; писмо изх. № 3693/ 20.12.1997 г. на РИОСВ; проверка от 01.07.1998 г. - констатация на експерти от РИОСВ, че пречиствателната станция се нуждае от реконструкция; шламоохранилището е в непосредствена близост до реката и не е оградено от всички страни; В писмо изх. № 2601/ 30.07.1998 г. директорът на РИОСВ дава указания, че установените замърсявания по водите и почвата са в резултат на минали дейности; за изясняване на екологичната обстановка е необходимо да се изготви доклад за ОВОС.

С протокол от 03.09.1999 г. на РИОСВ е констатирано, че не е внесен за разглеждане доклад за ОВОС, което се изисква от в констативен протокол от 01.07.1999 г. Дадено е предписание в срок до 30.10.1999 г. да се изготви доклад за ОВОС и да се внесе за разглеждане в Экспертен екологичен съвет. Твърди се, че от показанията на свидетелите се установява че служители на МОСВ не са бездействали, напротив, предписвали са спиране на кадмиевите пещи; най-сетне, с решението за ОВОС е разрешено по - нататъшната дейност на дружеството при определени условия, които според неоспорената експертиза адекватно са поставени от директора на РИОСВ С..

Систематизирани, възраженията за неоснователност на иска на втория ответник се изразяват в следното: Държавата е поемала отговорност за минали екологични щети в периода 1991 г. - 2008 г. при следните предпоставки - приватизация или реституция и наличие на екологични щети. Реституираните в полза на ищцата през 1992 г. и 1994 г. имоти не са били замърсени, поради което оценка на минали екологични щети не е била необходима. По отношение на замърсения терен от 18 000 кв. метра /хвостохранилище/, с което държавата участва в дружеството в процентно съотношение 4 1%, за същия не е процедирано по ЗПСПК или ЗППДОБП, няма сключен приватизационен договор, част от който да е изпълнително споразумение по реда на Наредбата за екологичните щети, с което да се изпълни Програма за отстраняване на минали екологични щети.

С писмо изх. № 92 00 1043/ 07.09.1999 г. на изпълнителния директор на АП на основание чл. 21 ЗППДОБП се разрешава създаването на смесено дружество. В тази връзка се позовава на писмата на В. Х. от 12.02.2007 г., 01.02.2007 г. 30.01.2006 г., от чието съдържание могат да се направят изводи, че тя е придобила 548 218 броя акции не чрез реституция или приватизация, а чрез увеличаване на капитала на дружеството по реда на ТЗ чрез издаване на нови акции, за които ищцата е заплатила чрез апорт на реституирана земя и чрез приспадане на присъдени в нейна полза обезщетения за пропуснати ползи от дружеството. Останалите 45 240 бр акции Х. е придобила като обезщетение за терен, реституиран й през 1994 г.

Недоказано било и твърдението, че МОСВ не е изпълнило решение № 7817/ 12.07.2006 г. на ВАС, тъй като са предприети действия - дадени указания и проведена среща с представители на дружеството и на администрацията, в отговор на която са получени писма, към които не са приложени доказателства, че се касае за приватизация. Извършването на оценка на миналите екологични щети е строго регламентирана дейност и започва с представяне в МОСВ от купувачите по приватизационните договори на доклад за оценка на екологичните щети, настъпили от минали действия и бездействия до момента на приватизация, както и програма за привеждане дейността на обекта в съответствие с регламентацията в областта на околната среда. След като [фирма] е правоприменик на държавното предприятие „К. звезда” и в този смисъл следва да се счита за причинител на замърсяванията, а според принципа „комуто ползите, нему и тежестите”, след като [фирма] е извличало ползи от хвостохранилището, то е следвало да понесе и тежестите от

поддържането му. Налице е прехвърляне между два частноправни субекта - В. Х. и [фирма] на имоти в собственост срещу акции в дружеството, които /субекти/ следва да си уредят проблема със замърсените площи, а не да търсят отстраняването им от държавата.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура предлага исковете да бъдат отхвърлени.

От фактическа страна се установява:

Със заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността на основание чл. 221, т. 1 и чл. 195 ТЗ вр. чл. 10, ал. 1, чл. 12 и чл. 15, т.2 от Правилника за реда за упражняване на правото на собственост на държавата в предприятията е увеличен капиталът на [фирма] - [населено място] от 462 618 лв на 1 010 836 лв чрез издаване на нови 548 218 бр акции с номинална стойност по 1 лев всяка, при пазарна цена от 3,10 лв, определена въз основа на цитирания административен орган пазарна оценка. Акции от новата емисия се придобиват от В. Х. срещу нейна непарична вноска на обща стойност 1 699 467 лв, включваща: терен в размер на 95 000 кв. метра, оценен по реда на чл. 72 ТЗ на стойност 1 152 520 лв, както и от съдебно присъдени и установени по взаимно съгласие нейни вземания спрямо дружеството в размер на 507 927 лв съгласно договор от 06.10.1998 г. и в размер на 39 020 лв съгласно договор от 20.08.1999г. Видно от съдържанието на заповедта, при разпределението на капитала след увеличението му държавата е притежател на 462 618 бр акции, представляващи 54,23 % от капитала му. Промяната в структурата на капитала и в наименованието на дружеството от [фирма] на [фирма] е отразена в търговския регистър с решение № 11/ 2000 г. по ф. дело № 16 312/ 1990 г. на СГС.

Не се спори, че пазарната цена от 3,1 лв за брой акция е определена въз основа на приетата с протокол № 8/ 01.07.1999 г. справедлива пазарна оценка на [фирма], изготвен от екип лицензирани оценители съобразно изискванията на Наредбата за оценка на обектите, подлежащи на приватизация. За приемане на тези оценка е формирана експертна комисия, в чийто състав са включени служители на министерство на промишлеността - М. С., началник управление „Преструктуриране“, И. В. - началник отдел в Главно управление „Тежка промишленост“, Е. Б. - главен специалист в отдел „Оценителска дейност“ и К. З. - ръководител сектор в отдел „Преструктуриране“. На проведено на 11.05.1999 г. заседание членовете на комисията разгледали оценката на [фирма] и се обединили около становището, че тя съдържа неточности и непълноти и е върната на екипа за преработка и допълване чрез отразяване на всички реституционни претенции, за преразглеждане оценката на включените в сч см 207 активи, прецизиране на пазарната стойност на регистрираната в ИНРА търговска марка № 33496 на дружеството, както и за съобразяване на писмо изх. № 2601/ 30.07.1998 г. на министерството на околната среда и отразяване на необходимите инвестиции за възстановяване на околната среда и включването им в оценката.

На заседанието си на 01.07.1999 г. членовете на комисията приели, че

оценката е коригирана в съответствие с указанията и се произнесли с решение, с което одобрили предложената пазарна оценка на [фирма] в размер на 1 434 000 лв.

Свидетелят А. П., ръководител екип на оценка, извършена по договор с Н. ЕАД излага, че през м. септември, октомври 1998 г. е извършен оглед на предприятието. Още при поемане на задачата се поставил въпросът за ОВОС, тъй като екипът оценители не е разполагал с данни за замърсяване, а към цитирания момент от дружеството е осъществявана производствена дейност. Не е посещаван РИОСВ и МОСВ за констатиране на данни за замърсявания. Данните за такива са налични в писмото на РИОСВ, според което [фирма] е следвало да изготви ОВОС, а за периода на изготвяне на оценката, продължил повече от 6 месеца, е имало възможност за това. Сочи, че дори да е било известно, че в производството е имало отделяне на тежки метали, без наличието на конкретни резултати от изследвания не е възможно да се даде реална оценка на нужните разходи за елиминирането им. В устна консултация със специалисти от Н. П. е посъветвана да заложи стойност за 1 кв. метър почистване, която да важи към момента на оценката с изричното указание, че се касае за повърхностно почистване по метода „варуване” – обработката на почвата с варов разтвор. В екипа не е включен специалист по методи и средства за замърсяването. Конструктивна документация за т. нар. „червен завод”, който бил измазан и не се виждал, не е предоставена на екипа. Същият се водел незавършено строителство и не е имал акт по приемане или въвеждане в експлоатация. Един от асортиментите на дружеството е сироп „Б.” и производството му е заложено в прогнозните резултати на дейността му без да се вземе предвид съществувалия съдебен спор относно правото на дружеството да го произвежда.

Първоначално заключение на СИЕ съдържа констатации, че смесеното дружество [фирма] се образува на 13.10.1999 г. без да се изчака започнатия ОВОС, веднага след което, още в незавършения доклад за ОВОС, са установени значителни екологични замърсявания. Наличните на площадката на дружеството замърсявания, оценени по критериите на заповед № РД 323/98г. за класификация на отпадъците /отменена с Наредба № 3 от 01.04.2004 г./, са опасни отпадъци /бункер с погребани химикали, утайки от пречиствателна станция/; стари производствени и строителни отпадъци /депо за стари производствени и строителни отпадъци, насип под завода за фоторезисти, негодни химикали и реактиви, стари замърсявания – кадмиеви пещи, строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на стари сгради. Характеристиката на състоянието на почвите и наличието на обекти на въздействие – постоянно живеещо население в радиус от 50 м от площадката на дружеството, постоянен персонал на фирмата и близост на парк В. доказват изпускането на опасни вещества по пътя на почвите. В констативно – съобразителната част от заключението е посочено, че екологичните замърсявания от минали действия и бездействия са причинени от 45 годишна производствена дейност на фабрика „К. звезда” и [фирма] до момента на приватизацията на обекта - замърсяванията на площадката на [фирма] са установени от проверки на РИОСВ с констативни протоколи за състоянието на

ползваната технология и съществуващи пречиствателни съоръжения, извършени пробоземания и анализи на почвени проби и води, наложена имуществена санкция за наднормено замърсяване на отпадъчни води с кадмий и хром на р. В.. При горните констатации заключението за пазарната стойност на една акция от [фирма] към датата на издаване на протокол № 8/ 10.06.1999 г. от експертната комисия, назначена със заповед на министъра на промишлеността, и към 13.10.1999 г. е 3,10 лв, определена въз основа на извършена пазарна оценка и утвърдена от министъра на промишлеността. След отчитане на необходимите средства по оценката на щетите, извършена в периода 2000 – 2001 г., стойността на капитала по коригирания баланс би възлизила на 1371,79 хиляди деноминирани лева. Ако се вземат предвид приравнените към датата на оценката стойности по офертата от м. октомври 2007 г., стойността на капитала би възлязла на 1453,30 хиляди деноминирани лв; ако същите суми по задължения за щети от стари замърсявания се вземат предвид и при прилагането на другия метод – на дисконтирани, но чисти парични потоци, то стойността на капитала би възлязла на 1 лев/ интервал от минус 252 953 до минус 171 444 лв. Спазвайки принципите на извършената на 31.12.1998 г. оценка на капитала на [фирма] и претегляне на изведените стойности в съотношение Чиста стойност на активите: дисконтирани, но чисти парични потоци ДЧПП е равно на 25%:75%, средно претеглената стойност на капитала би била в интервал 342 950 лв – 363 320 лв, а СПС на една акция – в интервала 0,74 – 0,78 лв. Изведената към 31.12.1998 г. СПС на предприятието възлиза на 1 433 637 деноминирани лв. В нея не са взети предвид в пълния им размер разходите, необходими за ликвидиране на щетите от стари замърсявания. Ако това бе сторено, същата би била с около 1 090 хил лв по – ниска. Стойностите са изведени при използване на същите методи на оценяване, каквито са ползвали и оценителите, работили по оценката от 31.12.1998 г.

При извършване на корекциите в стойността на капитала на дружеството, вземайки предвид разходите за ликвидиране на щетите от стари замърсявания, СПС на една акция възлиза на 0,74 – 0,78 лв., в който случай броят акции, които би следвало да получи Х. при апортиране на терен със СПС 1 152 520 лв и съдебно признати вземания в размер на 546 947 лв, или общо 1 699 467 лв, възлиза на минимум 2 178 804 бр акции, процентното съотношение на държавното участие би възлязло на 17,51 %, а на ищцата 82,49 %.

Пазарната стойност на терена от 95 000 кв. метра възлиза на 1 152 520 деноминирани лв към 13.10.1999 г. /пункт 5 от заключението/, а към 20.02.2007 г. съгласно допълнение към оценителски доклад на недвижим имот е 74 евро за кв. метър, или 13 749 484 лв.

Според допълнителното експертно заключение ликвидационната стойност на дружеството по оценка възлиза на 1 124 766 хил деноминирани лв, респ. 1 124 766 деноминирани лв, потвърдена в размер на 1 125 хиляди деноминирани лв с протокол № 8/ -1.07.1999 г. на заседание на ЕК по смесени търговски дружества към Министерството на промишлеността. В нея не са отчетени в пълния им размер разходите за ликвидация на щетите от стари замърсявания.

Съобразявайки се с принципите, при които е изведена от експертизата СПС, то ликвидационната стойност, приета на цитираното заседание, би следвало да се коригира чрез увеличаване с 810 лв размер на щети от стари замърсявания при оценката, възложена от МП; да се намали с 1 483 323 лв съгласно оценките на щетите към 2000 – 2001 г. или 1 401 820,87 лв по офертата на специализираната фирма от 2007 г. – стойностите са в деноминирани лв. На въпроса каква би била стойността на капитала в действителната пазарна оценка на [фирма] към 10.06.1999 г. при прилагане на ликвидационния подход възлиза на минус 356,04 лв или 1 лев. Същата е изведена след като ликвидационната стойност на активите, формирана в „доклад за оценка след корекция” /стр. 69, 70, 71 от делото/ е намалена с разходите за ликвидация в размер на 415 хил лв и с необходимите разходи за ликвидация на щети от стари замърсявания в размер на 1 483 323 лв, определени с основната експертиза.

За установяване фактическото състояние на дружеството към датата на извършване на неговата оценка – юни 1999 г. и към датата на заповедта на МП от 13.10.1999 г. по делото са приети отговор от РИОПС С. на писмо от 05.05.1987 г. на директора на фабрика „К. звезда” протокол от 18.06.1987г. на РИОПС С. за извършена проверка на територията на фабриката по повод самозапалване на стари химикали; писмо от директора на фабриката до РИОПС от 26.06.1987 г.; екологична оценка от 26.03.1990 г. на фабрика „К. звезда”, извършена съгласно заповед № 11/ 19.02.1990 г. на Министерството на индустрията и технологиите; протоколи от 18.11.1994 г. 17.11.1994 г.; 21.11.1994 г.; 27.04.1998 г. на РИОС С. за извършени проверки на територията на [фирма], писмо от директора на РИОСВ до ищцата от 15.03.1993 г.; копие от статия в печатно издание, за което се твърди да е в – к Континент от 1994г. Изложение на ищцата до министерство на промишлеността и Агенция по приватизация от 21.11.2995 г.; Писмо от РИОС С. до [фирма] ОТ 02.07.1996 г., според което на дружеството не е наложена имуществена санкция и не са извършени нарушения на нормативната база по отношение опазване на околната среда при спазване на правилна технология на обезвреждане на отпадъчни води със становище, че обектът може да се приватизира без да се поставят екологични изисквания към бъдещия собственик; Писмо от директора на [фирма] до началника на направление „Гражданска защита” при район В. – СО и до началника на ГЗ на РБ от 13.10.1997 г. и отговори съответно от 10.11.1997 г. и от 24.11.1997 г.

С писмо от 20.12.1997 г. директорът на РИОСВ С. уведомява изпълнителния директор на [фирма], че инспекцията може да се произнесе чрез решение по доклад за ОВОС, изготвен за цялата площадка на бившата фабрика „К. звезда”, в който следва да бъде ясно отчетен и анализиран здравният риск и мерките за аварийни ситуации, които може да възникнат при разконсервиране на бетонния бункер.

Съгласно писмо от [фирма] до ищцата от 08.12.1997 г. дружеството е в преговори с лицензирани фирми за получаване на оферта за почистване на бункера.

Писмо от 30.07.1998 г. от РИОСВ С. до МОСВ, кмета на район „В.“ и [фирма], според което пречиствателната станция се нуждае от реконструкция; шламохранилището е в непосредствена близост до реката и създава предпоставки за замърсяване на повърхностните и подземни води и почвата; взети са проби на 27.04.1998 г. за анализ на отпадъчни води, изпускани от р. В., резултатите от които показват, че не отговарят на условията за заустване във водоприемник II категория; чрез почвени проби е изследвано влиянието на обекта по отношение на замърсяване с тежки метали, които показват значително превишаване на ПДК по отношение на кадмий, желязо, цинк. Еднократното регистриране на това замърсяване не може да даде точна картина за проблема по отношение история рецидив и опасност от бъдещо утежняване. Въпреки категоричните резултати от анализа на почвените проби на този етап РИОСВ С. се въздържа от налагане на имуществени санкции. Във връзка с това на проведена среща с ръководството на [фирма] с обединили около становището, че установените замърсявания по водите са резултат от минали дейности; за изясняване на екологичната обстановка да се изготви доклад за ОВОС.

По делото са приети и преписи от печатни издания - статии във в-к „Д.“ от 21.11.1994 г. и във в-к Т. от 24.11.1994 г., експертиза от изпълнителния директор на СМП Метални конструкции ЕАД С. за обект Цех за особено чисти вещества изх. № 22.05/97 2006 г., протокол от 03.09.1999г. на РИОСВ с предписания да се изплати калкулацията за взети проби през 1998 г. и да се изготви доклад за ОВОС, който да бъде внесен за разглеждане в ЕЕС до 30.10.1999 г., Писмо от изпълнителния директор на АП в отговор на писмо на МОСВ от 29.01.2001 г. Писмо от [фирма] до МОСВ и МИЕТ от 01.02.2007 г. молба от 29.01.2007 г., писмо от 02.07.2007 г. от ищцата до заместник министър на околната среда и водите.

Разпитана в с. з. на 10.03.2011 г. А. Н., служител на РИОСВ в периода 1991 г. - 1997 г. /понастоящем на втория ответник/, свързва името на предприятието К. звезда със затваряне на кадмиеви пещи, в което взела участие и което според нея е предшествано от издаване на задължителни предписания. Към момента на затваряне на тези пещи те не са функционирали.

Свидетелят С. А., служител в предприятието от 1975 г. до 2003 г. – проследявайки длъжностите, които е заемал /електротехник, работа в отдел „Специално производство“/ депозира подробни сведения относно производството на кадмий, замърсяванията от него, изградената пречиствателна станция и начините за изхвърляне на отпадъците от производствата; Споделя за пожара, след която разпоредено да се съберат съдовете с химикали и да бъдат загробени; че първият протест на жители на [населено място] датира от края на ноември 1989 г. Св. Л. Т. е работила в предприятието от 1969 г. до 2004 г. на различни позиции и дава подробни сведения за производството на реактиви, сред които кадмий, произвеждан в пещи, които не били добре обезопасени и предизвиквали чести аварии, при които е разпръскван кадмиев окис. Свидетелят Х., химик – аналитик, споделя, че е участвал в екипа, изготвил екологична оценка от 26.03.1990 г.

По делото е прието неоспорено заключение на Съдебномедицинска експертиза, изготвена от национален консултант по трудова медицина, според което въз основа на писмените доказателства по делото и протоколи за състоянието на обектите на околната среда на територията на дружеството и извън нея и анализ на идентифицираните опасности, засегнатите лица, реалните и предполагаеми нива на елементите на риска – експозиция, тежест на вредата и вероятност, дава заключение, че рискът за здравето и безопасността може да бъде оценен като много висок, недостатъчно и ефективно овладян. Заключението се основана на комплекс от фактори, първият от които идентифицирана опасност за здравето на работещите, дължаща се на контакт с химични вещества /над 50 на брой/, участващи като суровини, междинни и крайни продукти при производството на химични реактиви, индикаторни тръбички и Б., сред които с особена токсичност се отличава кадмиевият окис, кадмиевите и оловните соли; На второ място се подчертава от вещото лице идентифицираната опасност за здравето на работещите и населението на [населено място] от натрупаните на територията на дружеството опасни отпадъци, замърсяването на почвите и водите в района, а именно: шламоохранилище с утайки от стара пречиствателна станция, които са токсични и съдържат хидроокиси и соли на тежки метали – кадмий, кобалт, олово, цинк, желязо, арсен, живак, примесени с почва; При анализ на почвена проба 15 години след спиране на производството на кадмиев окисид се доказват кадмий – 313 пъти над интервенционната концентрация; мед – 16 пъти; хром – 4,6 пъти, олово – 200 пъти и цинк – над 61 пъти.; Бункер с погребани химикали – независимо, че техният точен списък не е известен, те представляват риск за околната среда и човешкото здраве; Депо за строителни и стари производствени отпадъци, съдържащо опаковки и стари химикали /цинк, олово, кадмий/; Насип под завода за фоторезисти – съдържа строителни отпадъци, части от машини и апарати, опаковки и химикали. Понастоящем насипът е незащитен, пръстта не е уплътнена и особено при пълноводие винаги съществува риск опасни вещества /олово и кадмий/ да попаднат във водите на реката; Стари съоръжения за производство на кадмиев окис, пещи от производство на кадмиев окис, бракувани, замърсени с кадмийсъдържащи прахове и просмукани футеровки; Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на стари сгради, част от които просмукани с химикали. Към датата на изготвяне на заключението в.л. сочи непосредствено до входа са разхвърляни счупени панели тип сандвич и от тях на територията се разпилява азбест /доказан канцероген/; Опасни отпадъци, генерирани от дейността на [фирма]- силикагел на прах, фракции под и над 6 мм и прехлоретилен; Утайки от железни хидрооксиди, цинков хидроксид и бариев сулфат, които не са пречистени и са попаднали в общата канализация; Замърсяване на почвата – анализи на почвените проби от територията на дружеството показват концентрации на олово 65 пъти над ИК, на цинк от 46 до 77 пъти над ИК, на кадмий в количество 296 пъти над ИК; Замърсяване на почвата – при анализа на почви от центъра на [населено място] е доказано, че съдържанието на кадмий /5 мг на кг/ е над 12 пъти по – високо от предохранителната норма; 2,5 пъти по – високо от нормата за обработваеми земи и 2 пъти по – високо от нормата за тревни площи съгласно Наредба за допустимото съдържание на

вредни вещества в почвите /ДВ бр. 71/ 12.08.2008 г./ В пробите се открива и наднормено количество живак. – резултатите са от изследване на проби, извършено от [фирма] и кореспондират на данните и заключението на контролните органи НЦОСУР при МОСВ съгл. Протокол от 18.05.1998 г. и се потвърждават от резултатите на акредитираната изпитвателна лаборатория [фирма], извършени по – късно.; Доказано замърсяване на повърхностните и подземните води в района на производствената площадка и по течението на реките Бистрата /Суха Л./ и В., което свидетелства за пренос на опасни вещества;

На трето място заключението се подкрепя от токсикологичната характеристика на най – опасните химични агенти с доказана кумулативна способност – кадмий – канцероген от I група и олово – канцероген от 2Б група. На четвърто място – постоянната и продължителна експозиция за населението, над която се наслажда експозицията на работещите, болшинството жители на [населено място]; Най - сетне, документираните аварии в дружеството – настъпилият пожар поради неправилното съхранение на опасни химични вещества и авария в пещите за кадмиев оксид, довела до спиране на производството.

В съдебно заседание вещото лице пояснява, че макар да разглежда периода 1990 г. - 2000 г., данните, въз основа на които е извършено заключението сочат, че рискът е възникнал преди 1990 г., още през 1972 г., когато барутната фабрика се трансформира в предприятие, произвеждащо дълъг списък химични продукти, в които се включват съединения на кадмия, който е стратегически елемент, конкретно изключително токсичния кадмиев окис, който е много по - токсичен от самия кадмий; отпадните води от тези производства са събирани, а утайките - изгребвани и депонирани в т. нар хвостохранилище или шламоохранилище. През 1993 година, поради много тежка авария в пещите, произвеждащи кадмиев окис, производството на кадмиев окис е спряно, но екологичната обстановка се е усложнила безкрайно поради това, че освен изхвърления кадмий в състава на утайките е имало голямо количество кадмиев окис, който е разпилян около площадката и пещите. Тъй като рискът за живеещите е перманентен, постоянен за работещите на тази площадка, в болшинството си жители на кв. В. или върху риска, произтичащ от замърсената площадка се наслажда и рискът от тяхната работна среда. Рискът от производството на кадмий е изключително висок. Липсата на документи пречатства точната оценка на риска, но в следващите години до 1998 г. когато става дума за предприятието „Н.“ има производство на химични вещества и то е работило с 10 % от капацитета си и въпреки това има данни, че в работната среда има наднормени концентрации на някои химични вещества, което означава, че отговорът би бил съответен, ако то е работело в пълния си капацитет. Вещото лице се запознало с протоколи от 3 различни лаборатории, едната от които е в структурата на МОСВ и които показват екологично замърсяване, което в отделните елементи на околната среда превишава стотици пъти действащото хармонизиране с европейското законодателство у нас. Заключението се отнася и за периода 1992 г. - 1998 г.

С решение по ОВОС № 31 - 9/ 2001 г. на министъра на околната среда и

водите е разрешена по – нататъшната дейност на [фирма] и реализацията на проектите за реконструкцията и модернизацията на същото. В преписката по издаването му е приложен доклад на инвеститора, съдържащ доклад за оценка на щетите от минали замърсявания; доклад за оценка на въздействието върху околната среда на действащо предприятие.

С влязло в сила на 12.07.2006 г. решение по адм. дело №2285/ 2005 г. по описа на ВАС е отменено решение по ОВОС № 31 9/ 2001 г. и преписката е върната за ново произнасяне със задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона. Решаващите мотиви на ВАС са в насока, че в решението на СГС нямамо мотиви относно приложението на § 9 от ПЗР на ЗООС, тъй като се спори дали в случая става въпрос за приватизация или реституция и каква е отговорността на държавата за минали щети. Ал. 2 от текста въвежда задължението обектите по ал. 1 да се подлагат на оценка на въздействието върху околната среда до момента на реституцията, приватизацията или инвестиране. След като по – голямата част от капитала на дружеството е придобита чрез реституция, то следва да се приложи именно § 9 от ПЗР на ЗООС. Според заключение, прието в СГС, според което екологичните замърсявания са извършени до момента и те са в резултат на експлоатацията на обекта преди реституцията му, като е отразен и евентуалният размер на тези минали щети. Следователно административният орган е бил длъжен да се произнесе по оценката на екологичните щети, настъпили върху околната среда до момента на реституцията като приложи предвидената методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите по ал. 3, едновременно изготви оценка по ал. 2.

По делото е приета и кореспонденция между ищцата, министерството на околната среда и водите и министъра на икономиката и енергетиката след 12.07.2006 г., в която не се съдържат данни да е изпълнено цитираното решение на ВАС. Не се спори, че през 2007 г. В. Х. се е разпоредила с притежаваните акции от капитала на [фирма].

При установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за да възникне за ищеца право на обезщетение, той трябва да е претърпял вреди от незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината при изпълнение на административна дейност. Отговорността по ЗОДОВ е деликтна, като се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка - вредите трябва да са причинени при или по повод упражняване на административна дейност. За противоправността, вината и вредите приложимият материален закон не установява отклонения от общия състав на деликтната отговорност. ЗОДОВ създава задължение за държавата и общините да отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Идеята е неблагоприятните последици от евентуално положително за увредения решение да бъдат

понесени от бюджета на това учреждение, в чиито състав са причинителите на вредите.

При заявените в исковата молба твърдения фактическата обстановка по случая е разположена в продължителен времеви период - обстоятелство, което поставя два проблема - първият касае възражението за давност на двамата ответници, респ. преценката относно момента на узнаване от Х. за цялата поредица от незаконосъобразни актове и бездействия на ръководителите /и служители на двете ведомства, като последица от чиято съвкупност претендира да е претърпяла имуществени вреди в поддържания размер. Преценката на законосъобразността на тези актове/ бездействия следва да се извърши съобразно материалния закон, който е в сила към датата на настъпването им - чл. 142 АПК, конкретизиращ общото правило, че съществуването и съдържанието на правните последици от фактите се уреждат от закона, действал по време на настъпването им.

Вторият аспект на времевите параметри на твърдяните увреждащи актове/ бездействия на администрацията е процесуалноправен - той касае производствените правила за invoкиране на исканията за защита срещу тези актове/ действия. Предявеният на 30.06.2009 г. иск по чл. 1 от ЗОДОВ подлежи на разглеждане по реда на АПК. Влезният в сила на 12.07.2006 г. кодекс в разпоредбата на чл. 203, ал. 1 въвежда допълнителна предпоставка за допустимост на иска - когато се претендират вреди от административен акт, който не е нищожен, той следва предварително да е отменен по един от способите за това - от по-горестоящия административен орган /чл. 97, ал. 1/, при възобновяване на административното производство /чл. 103, ал. 5/ или от съда. Актът за отмяната трябва да е влязъл в сила, т.е. да е необжалваем. Затова задължително към исковата молба следва да е приложен документ, който да я доказва.

Възраженията на ответниците, че в разглеждания случай липсват отменени административни актове, които да пораждат субективно право на обезщетение /поради което исквете са е недопустими/, са неоснователни. Фактическите твърдения на ищцата визират бездействия на административни органи /министри и служители на двете ведомства/, чиято незаконосъобразност подлежи на безсрочно оспорване - чл. 257 АПК. Въпросите дали и доколко увреждащите бездействия следва да се разглеждат като част от процедура по издаване на административни актове, които са подлежащи на оспорване, налице ли е неупражняване на властническо правомощие, за което е необходимо сезиране от заинтересован субект, са част от преценката основателен ли е искът. Същото се отнася и до възражението за изтекла в полза на ответниците погасителна давност.

Неоснователен е и доводът на първия ответник, че е налице сила на пресъдено нещо, формирана от решенията на САС и ВКС по исквете на В. Х. срещу М. С. и министерство на икономиката и енергетиката и по административните дела, образувани по оспорване на заповедта на министъра на промишлеността за създаване на смесеното дружество, тъй като няма тъждество между страните по тях и спорното право. Първо, защото по нито

едно от делата страна е МОСВ, второ - министерството на икономиката и енергетиката е привлечено като страна по гр. дело № 1952/ 2008 г. на ВКС по силата на гаранционно обезпечителната отговорност по чл. 49 ЗЗД, а не по силата на отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани. Конкретизираният в молбата - уточнение от 22.07.2009 г. и обобщен в хода на устните състезания фактическият състав на спорния деликт съставлява съвкупност от незаконосъобразни действия на органите на изпълнителната власт, както и бездействието на държавата да създаде правила за защита на собствеността, в частност за реализиране на отговорността на държавата за отстраняване на минали екологични щети.

Разпоредбата на чл. 205 от АПК определя, че искът се предявява срещу юридическото лице, към чиято структура принадлежи органът, издал отменения административен акт. При данните, че се твърдят поредица от бездействия на органи, принадлежащи както към структурата на МИЕТ /респ. праводателите му МП, МИЕ/, така и към структурата на МОСВ, е налице пасивна материалноправна и процесуална легитимация.

Съгласно чл. 18, ал. 1 ЗППДОБП /отм./ собствениците на недвижими имоти, одържавени по силата на закони, укази или актове на МС в периода 1946 г. – 1962г., които съществуват реално, но съставляват част от дълготрайните активи на държавни или общински предприятия, получават съответна част от дяловете или акциите на дружеството, образувано от тези предприятия. Не се спори, че част от реституираните на ищцата имоти са включени в дълготрайните материални активи на [фирма], поради което сезираният с искане на Х. министър на промишлеността в качеството му на орган по чл. 3 от ЗППДОБП /отм./ е открил процедура по реализиране на правата ѝ по чл. 18 от закона. По реда на Наредба за оценка на обектите, подлежащи на приватизация /отм./ е изготвен анализ на правното състояние на дружеството с оглед определяне на пазарната цена на една акция. Приемането на оценката е извършено с решение от 10.07.1999 г. на експертна комисия по смесени търговски дружества в Министерство на промишлеността. Докладът на комисията подлежи на последващо утвърждаване от органа по чл. 3 ЗППДОБП, който определя и цената, на която правоимащите ще придобият акции - чл. 13 от Наредбата – оценката има препоръчителен характер и органът по чл. 3 не е обвързан. В разглеждания случай предпочетеният от принципала на дружеството способ за удовлетворяване на правата по чл. 18 от ЗППДОБП е придобиването от страна на ищцата на новоемитирани акции чрез извършено със заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността увеличение на капитала на дружеството по реда на чл. 195, ал. 1 ТЗ чрез непарична вноска на ищцата на обща стойност 1 699 467 лв. Общият размер на придобитите по този начин от Х. акции е определен в съответствие с приетата от министъра на промишлеността пазарна цена на една акция от 3,1 лв, преценена съобразно одобрения оценителен доклад за имуществото на дружеството.

Разпоредбата на § 9 ЗООС определя, че при приватизация, с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 г., при реституция и

при инвестиране на обекти за ново строителство от чуждестранни и български физически и юридически лица отговорността за екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия, носи държавата при условия и по ред, определени от Министерския съвет. Съгласно ал. 2 Обектите по ал. 1 задължително се подлагат на оценка на въздействието, причинено върху околната среда до момента на реституция, приватизация или инвестиране. Приетата въз основа на законовата делегация на § 9, ал. 1 от ЗООС /отм, но в сила към 1992 г./ наредба не предвижда ред и условия за реализиране на отговорността на държавата в случаите на минали екологични щети на реституирани имоти. Наредбата за условията и реда за определяне на отговорността на държавата за екологични щети, причинени от минали действия или бездействия, при приватизация обн. ДВ. бр. 97 от 9 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.51 от 21 Май 2002г., отм. ДВ. бр.33 от 11 А. 2003г. е приета почти седем години след влизане в сила на § 9 ПЗР ЗООС и в самия факт на закъсняло регламентиране на отговорността на държавата за минали щети следва да се търси отговорност за причинените вреди от закъснението. Нормативната недовършеност до 1999г. и противоречието между закон и подзаконов акт /след м. ноември 1999 г./ са в основата на следващите незаконосъобразни действия на МОСВ. Недостатъците на правната уредба на отговорността за отстраняване на минали екологични щети безспорно противоречат на принципа на правната сигурност. В този аспект ищцата характеризира увреждащия акт като нормативна недовършеност - неосигуряване на правната рамка за актове и действия на изпълнителната власт в лицето на МОСВ, РИОСВ за реализиране отговорността на държавата за минали екологични щети. Незаконосъобразните актове на МОСВ са бездействие при наличие на законово задължение за действие по чл. 20, ал. 4 ЗООС /1991 г./, предвиждаща, че за обекти в експлоатация оценката на въздействието върху околната среда се извършва периодично по предписание на компетентните органи. За големи обекти замърсители оценка се прави поне веднъж на пет години; бездействие при наличие на законово задължение да се спре дейността на предприятие, за които задължителната ОВОС не е извършена или които не са снабдени с нужните пречиствателни и защитни съоръжения – чл. 23в от ЗООС. Началният момент на тези бездействия са влизане в сила на закона респ. на чл. 23в от него – 14.12.1992 г., а край на периода – датата на решение за ОВОС № 31 – 9/ 2001 г. от министъра на околната среда и водите – 22.05.2001 г. - период, в който РИОСВ и МОСВ са разполагали с данни относно екологичната обстановка на територията на предприятието и около нея – замърсяванията са надвишавали многократно пределно допустимите норми – само данните за кадмия са достатъчни да се предприемат действия по предписване на ОВОС и спиране дейността на предприятието; експертната оценка на замърсяванията е еднозначна – доклад от 26.03.1990 г., а считано от 1990 г. до 1998 г. нито едно от предписанията в него не е изпълнено. Ползваният при лечение на детски заболявания сироп за кашлица Б. е произвеждан на метри от замърсяването с кадмий в продължение на поне 11 години. Вместо да изпълнят правомощията си по чл. 28, ал. 1, т. 1 от ЗООС /отм./ където е предвидено, че при извършено или възможно увреждане на околната среда, констатирано чрез оценка на въздействието, компетентният

по чл. 27 орган може да спира производствени и други дейности до отстраняване на нарушението, са се задоволили да констатират замърсяванията и да налагат незначителни по размер санкции, с което са създали привидност за нормално функциониране на едно незамърсяващо предприятие. Според Х. именно цитираните бездействия на министъра на околната среда и водите и на директора на РИОСВ дават основание при изготвената пазарна оценка през м. април 1999 г. без доклад за екологичното състояние на [фирма] да се приеме, че стойността на акциите е висока, тъй като в оценката се позовава на производствена дейност на химически реактиви, както и на сироп за кашлица, от който са заложи печалби през следващите 5 години. Съставената с участие на инженер – химик оценка съдържа вътрешно противоречие – от една страна се залага значително по обем производство на химически вещества, а от друга се констатира, че пречиствателна станция в предприятието е налична, по поради негодността си тя е изчислена за вторични суровини. Третото бездействие на министъра на околната среда и водите при наличие на правомощие по чл. 28, ал. 2 ЗООС /отм./ да спира изпълнението на актове на министерства и общински органи, които противоречат на разпоредбите на този закон. Началната дата на периода на това бездействие е датата, на която е открита процедурата по приватизация на [фирма] - 27.05.1998 г. и край на периода – датата на издаване на заповедта за създаване на смесено търговско дружество № РД 16 498/ 13.10.1999 г.

На 17.05.1998 г. е открита процедурата за приватизация на [фирма]. Съгласно § 5 от Наредбата за оценка на обектите, подлежащи на приватизация органите на управление на държавните предприятия в срок до 01.07.1998 г. следва да възложат изготвяне на ОВОС и на оценка на миналите щети; На 30.07.1998 г. директорът на РИОСВ С. изпраща писмо с копие до министъра на околната среда и водите, в което заявява проблемите на [фирма] и сочи, че за изясняване на екологичната обстановка е необходимо да се изготви доклад за ОВОС /л. 547 от делото/. В условията на открита процедура за приватизация нито министърът на промишлеността, нито изпълнителният директор на Агенцията за приватизация, който трябва да даде съгласие по смисъла на чл. 21 ЗППДОБП, нито министърът на околната среда и водите /който трябва да предпише ОВОС на предприятие в експлоатация предприемат някаква стъпка. Продължителността на тази съвкупност от бездействия е до октомври 1999 г., когато оценителката П. предлага в доклада си варианта да се обработи с варов разтвор повърхностният почвен слой след устно запитване до неизвестен служител на Н.. Твърди се в обобщение, че ако министърът на околната среда и водите бе спрял дейността на Н. ЕАД, приватизацията на това дружество би била недопустима, а ищцата щеше да формира намерението си за използване на реституирания си имот по друг начин.

Незаконосъобразното поведение на МОСВ се обективира според ищцата в следната последователност 1. за периода 14.12.1992 г. до 13.10.1999 г. – датата на извършване на приватизацията на дружеството бездействие за се извърши оценка на миналите щети; 2. отправяне на покана до [фирма] за представяне на доклад за минали щети при реституция и приватизация с писмо

от 15.10.1999 г. /л. 223 от делото – „налице са всички основания ... оценяване на настъпилите екологични щети до момента на приватизация и реституция/ и година и половина по – късно противоположен немотивиран и незаконосъобразен отказ да се извърши оценка на минали щети с решение за ОВОС 31 – 9/ 2001 г., отменен с влязло в сила на 12.07.2006 г. решение на ВАС; 3. незаконосъобразен отказ на министъра на околната среда и водите да изпълни цитираното решение, считано от цитираната дата до деня, в който Х. е принудена на продаде акциите си в едноименното акционерно дружество – 20.02.2007 г.

Дори да се приеме за установено по несъмнен начин, че при очертаната регламентация по ЗООС /отм./ и подзаконовите актове по приложението му МОСВ е следвало да се самосезира за извършване на оценка на миналите екологични щети, неизпълнението на влязлото в сила на 12.07.2006 г. решение на ВАС за отмяна на решение за ОВОС № 31 9/ 2001 г. неоснователно е квалифицирано от ищцата като незаконосъобразен отказ. Датата, на която влиза в сила цитирания съдебен акт съвпада с деня, който влиза в сила АПК, дял пети от който регламентира изпълнението на административните актове и съдебните решения. По делото не се твърди и не се установява да е иницирано образуване на изпълнително производство. Поради това тезата, че се касае за незаконосъобразен отказ на втория ответник да изпълни влязлото в сила решение, е недоказана. Действително, представителите на МОСВ не са предприели действия за изпълнение на задължителния съдебен акт, вместо което са полемизирали правната природа на придобиване на акции от страна на ищцата, но, както бе посочено, неизпълнението на съдебно решение при действието на АПК има регламентирани последици, каквито не са настъпили поради пасивността на ищцата. В тази насока процесуалните й представители подчертават, че 1. придобиването на 548 218 бр акции на [фирма] по силата на заповед № РД 16 489/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността след апортиране на 95 декара земя в капитала на дружеството, правната характеристика на който е спорна; 2. придобиване по реда на чл. 18 ЗППДОБП на 45 240 бр акции в [фирма], равняващи се на около 4 % от акциите на дружеството въз основа на заповед № РД 24 788/ 27.08.1999 г. на министъра на промишлеността и споразумение за прехвърляне от 21.12.1999 г. обективира придобиване на миноритарен дял на отделно основание; освен това придобиването е станало след реституция на терен от 36 дка съгласно заповед РД 57 168/ 28.01.1994 г. на кмета на Столична община. Макар да съществува реално, този терен се намира на територията на [фирма] и е част от дълготрайните активи на предприятието, поради което са налице условията за приложение на чл. 18 ЗППДОБП. В свое писмо изх. № 92 00 10 498/ 05.03.2001г. изпълнителният директор на АП изтъква практическата пречка за отстраняване на минали щети в случаите на приватизация на миноритарен дял - че в тази хипотеза купувачът не би имал практическа възможност да осигури изпълнението на задълженията, които би поел по силата на изпълнителното споразумение. 3. Един реституиран имот, за който съгласно § 9, ал. 1 ПЗР ЗООС /1992/ съществува задължение за отстраняване на минали щети, е внесен като апорт в предприятие, за което е открита приватизационна

процедура; срещу апортирания имот на реституента са прехвърлени акции от приватизираното дружество, вследствие на което собственикът на реституирания имот става собственик на мажоритарен пакет от акции в приватизираното дружество - настоящата хипотеза. Поставя се въпросът може ли в този случай МОСВ и АП да откажат отстраняване на минали щети само на основание, че подзаконният акт не предвижда ред и условия за отстраняване на минали щети при реституция? - Отказът на МОСВ да разгледа доклада за минали щети през 2001 г. и до м. февруари 2007 г. според ищцата е незаконосъобразен: нито в производството по адм. дело № 156/ 2002 г. на СГС, III Г отделение, нито в производството по адм. дело № 2285/ 2005 г. на ВАС V отделение, ответникът МОСВ не заявява правни мотиви за отказа си да разгледа доклада за минали щети. По тази причина указанията в отменителното решение се отнасят общо до прилагането на § 9, ал. 1 и 2 ПЗР ЗООС, а не и до нюансите, произтичащи от горните три хипотези

Ищцата поддържа, че създаването на смесено дружество чрез извършване на апорт на недвижим имот, увеличаване на капитала на държавното дружество, представлява приватизационна сделка първо, защото прехвърлянето на акции от еднолично държавно дружество към частно лице, осъществено въз основа на апортиране на реституиран /на частно лице/ недвижим имот и увеличение на капитала на дружеството изцяло попада в определението за „приватизация” по смисъла на чл. 1, ал. 3, т. 1 ЗППДОБП „Приватизация е прехвърляне на физически или юридически лица с под 50 на сто държавно и/или общинско участие на дялове и акции, собственост на държавата и общините, от търговски дружества; второ - цялата процедура по прехвърлянето на акции от обявеното за приватизация предприятие [фирма] е станала при спазване на изискванията на ЗППДОБП - чл. 16, чл. 26, § 10 ПЗР ЗППДОБП; трето - всички действия на АП са извършени в рамките на откритата с решение № 703/ 27.05.1998 г. на АП процедура по приватизация на [фирма] и няма данни същата да е била прекратена, за да се приеме, че действията са извършвани извън приватизационна процедура. Най сетне, приватизацията на миноритарен дял създава самостоятелно задължение за извършване на оценка на минали щети по § 9, ал. 1 ПЗР ЗООС. Това е така, защото прехвърлянето на акции по чл. 18 ЗППДОБП е приватизационна сделка - характеристика, която не се оспорва от МИЕТ и МОСВ. Чл. 18 ЗППДОБП определя, че собствениците на недвижими имоти, одържавени по силата на закони, укази или актове на Министерския съвет в периода от 1946 г. до 1962 г. без тези по чл. 26 от Закона за държавните имоти (обн., ДВ, бр. 300 от 1948 г.; изм., бр. 173 от 1949 г.; отм., Изв., бр. 92 от 1951 г.) и чл. 101 от Закона за собствеността, които съществуват реално, но представляват част от дълготрайните активи на държавни и общински предприятия, получават съответна част от дяловете или акциите на дружеството, образувано от тези предприятия. Тази част се определя въз основа на балансовите стойности на имотите на дружествата, а в случай на приета оценка при открита процедура за касова приватизация - въз основа на приетата приватизационна оценка. Искането на заинтересуваните собственици може да бъде направено преди или след преобразуването на предприятието, като молбата се подава в срок до 30 септември 1994 г. чрез общинския съвет

по местонахождението на имота до Министерския съвет - за държавните предприятия, и до общинския съвет - за общинските предприятия. ЗООС не предвижда минимален праг на процента акции или дялове, под който задължението за отстраняване на минали екологични щети да отпада. Най - сетне, задължението за оценка на минали щети в случаите на реституция е изрично посочено в § 9 от ПЗР на ЗООС /1991/ Обстоятелството, че държавата не е регламентирала реда и условията, по които това да се случи, не могат да се вменяват във вина на гражданите - изводът произтича от принципа на правната сигурност, приложим съгласно Конвенцията за защита правата на човека.

В разглеждания случай се поддържа нарушение на правото на собственост по смисъла на чл. 1 от Протокол 1 от ЕКЗПЧОС и поради още едно обстоятелство - реституцията на 95 декара първоначално е оспорвана от [фирма], но е призната от СРС с решение по гр. дело № 85/ 1993 г. на СРС, 72 състав, с което решение на държавата в лицето на цитираното еднолично акционерно дружество е била призната собствеността върху фабрични постройки, намиращи се върху цитираната площ. Обстоятелството, че МОСВ отказва да направи оценка на минали щети върху реституиран имот - имот, върху който асмата държана продължава да бъде собственост върху фабрични постройки, представлява още по - отчетливо нарушение на правото на собственост по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1. В тази насока писмо изх. № 26 00 3562/ 05.12.2006 г. на заместник министър Ч. Георгиев ищцата окачествява като прикрит опит да не бъде изпълнено решение № 7817/ 12.07.2006 г. на ВАС; не се произнася по внесената през 2001 г. оценка на минали екологични щети; няма данни да е оправомощен да се произнесе по това искане; обективира незаконосъобразно изявление за стесняване обхвата на доклада за минали щети само до реституираните 95 декара; ако това бе становище на министъра на околната среда и водите, то следваше да е оформено като мотивиран административен акт. Изпращането на едно писмо в противоречие със задължението за изпълнение на решение на ВАС; от некомпетентен орган; без писмото да има задължителното съдържание на един административен акт; без мотиви, след продължаващо 5 години бездействие да се установи фактичката /относно замърсяването и правната ситуация около задължението на държавата да отстрани миналите екологични щети според ищцата е продължаващ отказ за прилагане на правната уредба за отстраняване на минали щети в случаите на реституция и приватизация.

Незаконосъобразните действия на министъра на промишлеността /министъра на икономиката и енергетиката според ищцата следва да се разглеждат в светлината на принципа на правната сигурност и на чл. 2 от Закона за администрацията и първото от тях е 1. извършване и приемане на приватизационната оценка на [фирма] без да се извърши екологична оценка и оценка на миналите щети в противоречие с указанието на заместник министъра на околната среда и водите - 01.07.1999 г. - деня на приемане на оценката. Като принципал на държавния дял в предприятието не може да не е бил наясно с всички факти, относими към екологичното състояние на дружеството, случили се през 80 - те и 90 - те години, още повече, че част от тях са били публично

известни. Както бе посочено във фактическата част от решението /показания св. П./, през м. януари 1999 г. министърът на промишлеността връща оценката за допълнително определяне на разходите за почистване на терена, а коригираната оценка е била предадена 3 месеца по - късно. Оценката е върната само за това допълнение и може да се очаква, че вниманието на комисията следва да е фокусирано основно върху изпълнението на това указание. Министърът и неговата администрация не са поставили въпросите има ли ОВОС за Н. ЕАД, ако не - защо, посетила ли е П. оценявания обект, на каква база приема, че за отстраняване на миналите щети са достатъчни 810 лв, въпросните 18 декара единствено замърсяване ли представляват.

Ако ответникът твърди, че оценката на Н. ЕАД през 1999 г. законосъобразно не е била представена на В. Х., в такъв случай министерството следва да поеме отговорността за нарушенията при извършването и приемането на тази оценка. Наредбата за условията и реда за определяне на отговорността на държавата за екологични щети, причинени от минали действия и бездействия при приватизация /ДВ бр. 97/ 1999 г./ Съгласно чл. 14 от наредбата информацията за минали екологични щети не може да бъде служебна тайна - така че отказът за предоставяне на онази част от пазарната оценка на Н. ЕАД, свързана с миналите екологични щети, вече е бил незаконосъобразен.

Незаконосъобразното бездействие на министъра на промишлеността да задължи изпълнителния директор на дружеството да възложи изготвяне на ОВОС на предприятието в експлоатация - първо, в качеството си на принципал на дружеството - бездействието продължава 8 години при наличието на нарушения на нормите за чистота на околната среда,

Незаконосъобразно бездействие на министъра на промишлеността, изразяващо се в отказ от съдействие за решаване на екологичните проблеми на вече приватизираното дружество [фирма] в периода 13.10.1999 г. - 20.02.2007 г. - нарушението се установява от разменената кореспонденция между ищцата в качеството ѝ на изпълнителен директор на дружеството и министъра на промишлеността /икономиката и енергетиката/ като принципал на държавния дял в дружеството. Нещо повече - в писмо № 26 X 11/ 09.04.2003 г. заместник министър Н. уведомява В. Х., че за рекултивация на хвостохранилището са заложили разходи в размер на 810 000 лв без да конкретизира, че става дума за неденоминирани лева

Независимо от горните доводи, че неизпълнението на решение на по адм. дело № 2285/ 2005 г. на ВАС е следвало да бъде заявено по реда на дял пети от АПК, каквито действия не се установяват по делото, недоказани са два от елементите на фактическия състав на отговорността на държавата - причинна връзка и вреда, съставляваща според Х. пропусната полза.

Не се спори, че към 13.10.1999 г. ищцата е собственица на 95 декара урбанизирана територия в кв. В. в близост до парк В.. Тезата, че този имот би имал много добра пазарна цена и би донесъл на собственика си доход, съответен на пазарните цени на имотите в дадения момент при ноторно известния факт, че тези цени се покачват до към 2008 г., от когато бележат

спад от около 10 - 15 %, противоречи на данните за състоянието на околната среда, установени с неоспорената експертиза и на позицията на самата ищца, която е алармирала за екологичното състояние на предприятието далеч преди да бъде издадена заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. на министъра на промишлеността. Няма съмнение, че с апортирането на 95 - те декара в капитала на дружеството през 1999 г. тя е загубила възможността да се разпорежда със земята по начин, позволяващ ѝ да сключи сделка в най - подходящия пазарен момент; От друга страна заради действията на ответниците в периода 1992 г. - 1999 г. апортирането на 95 - те декара в капитала на дружеството не е могло да доведе дори до очакваната от Х. възвръщаемост на внесените средства, защото недълго след създаването на смесеното дружество дейността му е била спряна заради неизпълнение на изискванията на екологичното законодателство. Обобщените вредоносни действия, изразяващи се в 1. неизвършване на ОВОС на [фирма] в периода 1992 г. - 1999 г., неприлагане на правомощията по чл. 20, ал. 4, чл. 23в и чл. 28, ал. 1 и 2 ЗООС, в резултат на което е укрито действителното екологично състояние на [фирма]; създаване на привидност на работещо предприятие с приемливо екологично състояние, годно да носи печалба; 2. незаконосъобразни действия на министъра на промишлеността в периода на изготвяне на пазарна оценка август 1998 г.- - 01.07.1999 г., бездействие да се отрази действителното екологично състояние на предприятието последица - въвеждане в заблуждение на В. Х. относно действителното състояние на дружеството, апортиране на 95 декара и невъзможност да се разпорежда с тях; при отразяване на действителното екологично състояние на дружеството срещу внесените 95 декара тя би получила много по - голям процент от акциите вместо реално получените 54,23 % би получила 82,49% 3. незаконен отказ на втория ответник да оцени миналите екологични щети, включително на апортираните през 1999 г. 95 декара - незаконосъобразно действие в нарушение на § 9 ЗООС - 1992 г., чиято особеност според ищцата съставлява въздържане да се сочат правни мотиви за отказ да бъде разгледан доклада за минали щети с продължителност /на този отказ/ от 2001г. до 2006 г., като последица от което продължава състоянието на неяснота около предприятието до практическото му унищожаване; стойността на предприятието е сведена до стойността на терена, намален с евентуалните разходи по почистването; 4. Отказ на министъра на икономиката, енергетиката и туризма да съдейства за намиране на разрешение с предприятието [фирма], в което държавата има дял, като последица от което ищцата е поставена в положение да не може да направи друго, освен да продаде дяловете си от дружеството. Синтезираните по описания начин увреждащи актове следва да се намират в пряка причинна обусловеност помежду си, защото само в кумулативната си даденост биха обективирали вреда по смисъла на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

Вредата по българското материално законодателство е неблагоприятен в имуществено отношение факт – намаляване на актива на едно имущество, увеличаване на пасива му, или пропускане на бъдеща сигурна възможност за увеличаване на актива или намаляване на пасива. В конкретния случай в исковата молба се твърди вреда във формата на пропуснати ползи,

съизмерващи се с разликата 7 380 000 евро между пазарната цена на 95 декара във В. към 20.02.2007 г. /7 030 000 евро/ и сумата, получена от продажбата на акциите от капитала на дружеството на същата дата /3 200 000 евро/. Ищцата предлага втори подход за формиране на пропуснатата полза чрез пресмятане на припадащия се на дела ѝ от цената на отстраняване на миналите щети след датата на продажбата на акциите - становището на [фирма], датирано на 30.10.2007 г. 3 265 216 лв, а при данните за процентното участие на В. Х. в капитала на дружеството се получава сумата 1 917 008 лв - сума, с която ищцата би била ощетенена, защото тази сума би следвало да се заплати от държавата за отстраняване на миналите екологични щети, с което стойността на дела на В. Х. от дружеството би поскъпнал със сума приблизително равна на цитираната. Ако ищцата би получила 82,49 % от акциите, към които следва да се прибавят и 4,48% получени като обезщетение по чл. 18 ЗППДОБП, или тя би станала собственик на 86 % от капитала на Н./ Х. АД, в който случай неосъществено увеличение на имуществото ѝ би имало цифрово изражение от 2 808 085 лв. Третият подход за изчисляване на пропуснатите ползи е на базата на посочената в доклада от ОВОС сума 1 913 000 лв, която е била необходима през 2001 г. за отстраняване на миналите щети. За своите 58,31 % от акциите Х. би получила 1 123 122 лв. Ако се вземе за основа процентът акции, който ищцата би получила ако екологичната оценка на предприятие бе формирана коректно - 82,49 %, тогава неосъществено увеличение на имуществото на Х. би било 1 645 180 лева.

Пропуснатата печалба се определя с оглед на предполагаемото развитие, което имуществените работи на увредения биха имали в случай на ненастъпване на вредоносното събитие. В доктрината е възприето разбирането, че за да е налице пропуснатата полза, трябва да съществува сигурност за увеличаване на имуществото, с оглед нормалното в оборота състояние. В случая ищцата твърди, че в резултат от неизпълнение на задълженията си, произтичащи от изложените по - горе нормативни предписания и разпоредби на Протокол № 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека, е пропуснала да реализира приходи от продажба на акциите си от капитала на дружеството в цитирания по - горе размер. В контекста на изложеното разбиране на характера на пропуснатата полза като евентуално състояние на имуществените дела на увредения липсва пряка причинна обусловеност между вредоносните актове на двете министерства, ако такива бяха установени по несъмнен начин именно в поддържаната от ищцата кумулативна даденост и твърдяната вреда. По изложените съображения за липса на пряка причинна обусловеност между пропускането на бъдещата сигурна възможност за ищцата да увеличи актива на имуществото си с цитираните приходи съдът намира иска за обезщетение на имуществени вреди за неоснователен.

Дори да се приеме за установен фактическият състав по чл 1, ал. 1 ЗОДОВ, спорното вземане е погасено по давност:

Ищцата поддържа, че е узнала за приетата на 01.07.1999 г. оценка на предприятието [фирма] на 01.07.2004 г., когато в Министерството на промишлеността е съставен протокол по реда на ЗДОИ. Твърдението се

оспорва от първия ответник с довода, че през 1998 г. ищцата лично е предоставила в министерството изготвения от името на дружеството правен анализ, с който „може до абсолютна точност да се изясни собствеността на всички земи, отчуждени за нуждите на предприятието“; че е станала член на съвета на директорите му на 31.05.1999 г. /заповед № РД 18 564/ 31.05.1999 г. на министъра на промишлеността, получена от В. Х. на 01.06.1999 г. - приложение № 3 към отговора на исковата молба/, в каквото качество е имала достъп до всички книжа, обективиращи неговото състояние и трето - защото в периода преди създаване на смесеното дружество между държавата и ищцата не е било необичайно тя да бъде приносител на съставени в рамките на министерството книжа - показания на св. Б. в съдебно заседание по гр. дело № 1523/ 2006 г. по описа на САС, стр. 5 от протокола, приложение № 6б към отговора на исковата молба.

За установяване на обстоятелството кога е узнала съдържанието на доклада от страна на В. Х. е посочено единствено доказателство - съставения по реда на ЗДОИ на 01.07.2004 г. протокол, обективиращ предаване на заверени преписи от намиращи се в държане на първия ответник книжа, сред които и докладите за оценката на Н. ЕАД. Позицията, че ищцата се е запознала със съдържанието им едва на датата на съставяне на протокола представлява твърдение на положителен факт, който следва да бъде установен чрез пълно доказване. Към 01.06.1999 г. Х. е имала качеството от една страна на собственик на недвижимости, съставляващи част от имуществото на Н. ЕАД, а от друга - член на съвета на директорите на дружеството, при това преди датата на издаване на заповедта № РД 16 498/ 13.10.1999 г., в каквото качество тя е разполагала с възможност да инициира предоставяне на съществена за интересите си информация относно екологичното състояние на дружеството. По делото не бяха посочени доказателства, опровергаващи споделеното от св. Б. пред САС, че В. Х. е получила доклада за оценката на дружеството от министерство на промишлеността и го е предоставила в [фирма], който начин на процедуриране не е бил изключен в отношенията между ведомството и търговското дружество. Самата заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г. в т. 3 касаеща непаричната вноска на ищцата на стойност 1 699 467 лв./ включваща терен в размер на 95 000 кв. м., оценен по реда на чл. 72 ТЗ, борава с израза „съдебно присъдени и установени по взаимно съгласие вземания“, който сочи, че конкретният способ на реализиране правото на собственост на ищцата върху недвижимости, включени в имуществото на търговски субект с принципал държавата, е последица от преговорен процес относно цитираната величина, което подкрепя тезата, че реституентът Х. е била наясно с екологичното състояние на Н. ЕАД, а оттук - с начина, по който то е намерило отражение в цитирания доклад. По тези съображения ищцовата теза относно узнаването в цялост на доклада за състоянието на Н. ЕАД на 01.07.2004 г. е недоказана. Същото се отнася и до твърденията, че от страна на министерството на промишлеността докладът е укриван, респ. че е налице отказ на служител/и на първия ответник да предоставят на Х. доклада и оценката, приети на 01.07.1999 г. Кореспонденцията между ищцата и ведомството не съдържа такива данни. При положение, че тя е насочвала общественото внимание към

екологичните проблеми на предприятието през 1994 г. /публикации в приложенията по делото печатни периодични издания/, не може да намери обяснение пасивността ѝ като член на съвета на директорите на [фирма] /считано от 01.06.1999 г./ да изиска сведения за начина, по който това състояние е рефлектирало върху цената на една акция от капитала му с оглед предстоящото издаване на заповед № РД 16 498/ 13.10.1999 г.

Погасителната давност е право на длъжника да погаси с волеизявление пред компетентен държавен орган за защита правото на иск или правото на принудително изпълнение поради това, че то не е упражнено в определен от закона срок от време. Касае се за гражданскоправен институт, уреден чл. 110 - 120 ЗЗД, чиято приложимост към спорното притезание е дадена в § 1 ДРЗОДОВ. С изтичане на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. Началото на давностния срок според чл. 114, ал. 1 ЗЗД е денят, от който вземането е станало изискуемо. Общото правило за вземания от непозволено увреждане е, че давността тече от деня на откриване на дееца чл. 114, ал. 3 ЗЗД, а причинителят на непозволеното увреждане и лицата, които носят отговорност за неговите действия, се смятат за забава и без покана - чл. 84, ал. 3 ЗЗД. Увреждането чрез незаконосъобразни действия и бездействия на длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност ангажира, съгласно чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ и чл. 205 АПК отговорността на юридическото лице, с което съответното длъжностно лице, пряк причинител на вредата, се намира в трудови или служебни отношения - т. 6 от ТР № 3 от 22.04.2004 г. по т. гр. д. № 3/2004 г. на ОСГК ВКС. Ищцата твърди, че е претърпяла вреди във формата на пропуснати ползи като последица от сложен комплекс незаконосъобразни бездействия на служители /и ръководители/ на двете ответни министерства, по отношение на всеки от които следва да се прецени началният /и крайният момент на давностния срок. Съдът приема обаче за недоказано водещото твърдение на ищцата - че е узнала съдържанието на докладите за оценка /основен и преработен/ на [фирма] на 01.07.2004 г., респ. че е налице отказ на министъра на промишлеността да осигури ѝ достъп до приватизационната оценка, който /отказ/ продължава от 01.07.1999 г. до 01.07.2004 г.

По изложените съображения за неоснователност на иска същият следва да бъде отхвърлен. Съгласно чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ в тежест на ищцата следва да се възложат разноските по производството – 1500 лв възнаграждения за извършване на съдебни експертизи, изплатени от бюджета на АССГ. От страна на ответника Министерство на икономиката, енергетиката и туризма не е поискано присъждане на юрисконсултско възнаграждение в отговора на исковата молба, а претенцията по чл. 143, ал. 1 АПК е заявена от ответника Министерство на околната среда и водите в писменото становище по съществуващото на спора, депозирано съобразно чл. 149, ал. 3 ГПК вр. чл. 144 АПК, но след изтичане на предоставения от съда двуседмичен срок.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковите с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, предявени от В. С. Х. срещу МИНИСТЕРСТВОТО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА и срещу МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ, за присъждане при условията на солидарност на обезщетение за имуществени вреди в размер на 1 974 000 лв, заедно със законната лихва върху тази сума от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА В. С. Х. да заплати по сметката на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД 1500 /хиляда и петстотин/ лева разноски по делото.

Решението е постановено при участието на прокурор от СГП.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14 - дневен срок от връчване на преписи на страните.

СЪДИЯ: